

MATERIAŁY TADEUSZA STRYJEŃSKIEGO
(1849-1943)
(III-135)

Tadeusz Stryjeński urodził się 29 lipca 1849 r. w Carouge koło Genewy w rodzinie emigranta, oficera powstania listopadowego Aleksandra i Marii [Pauliny] de Lestocq. Ukończył polską szkołę w Batignolles (1857-1865) i przez rok uczył się w Wyższej Szkole Polskiej w Paryżu (1866-1867). Kolejny rok spędził w Szkole sztuk Zdobniczych w Genewie (1867-1868) przygotowując się do studiów wyższych.

W latach 1868-1872 studiował na Wydziale Architektury Politechniki w Zurychu, uzyskując dyplom architekta. W czasie studiów odbył praktykę zawodową w Genewie i Fryburgu, a po zakończeniu studiów w Wiedniu i Budapeszcie.

W latach 1873-1877 na zlecenie rządu peruwiańskiego zbudował Szkołę Rolniczą w Limie, kościoły w Chirilos pod Limą i w Tacnie. Z Peru przez Stany Zjednoczone, powrócił do Paryża, skąd po raz pierwszy postanowił odwiedzić ziemie polskie. Kilka miesięcy pracował w Warszawie jako kreślarz, zanim nie został przez policję rosyjską zmuszony do opuszczenia granic Cesarstwa, z powodu działalności ojca i brata.

Tadeusz Stryjeński powrócił do Paryża i podjął naukę w Ecole des Beaux Arts. Po uzyskaniu dyplomu w 1878 r. wyjechał do Krakowa i zatrudnił się w Szkole Przemysłowej, gdzie przez rok pełnił obowiązki asystenta.

W 1879 r. Tadeusz Stryjeński uzyskał koncesję budowniczego, w 1889 r. nominację na autoryzowanego cywilnego architekta, a w 1894 tytuł radcy budownictwa.

W latach 1891-1894 należał do Komitetu Odnowienia Kaplicy Zygmuntońskiej na Wawelu. Był doradcą technicznym Komitetu Budowy Pomnika Adama Mickiewicza. Za jego szczytowe osiągnięcia uznano budowę Teatru Starego (1904-1906) i miejskiego Muzeum Przemysłowego w Krakowie (1910-1914). Jego zainteresowania historią sztuki skierowały go do podjęcia urzędu konserwatora zabytków powiatów podkrakowskich (1895-1910) oraz uczestnictwa w pracach Komisji Konserwatorskiej przy Województwie Krakowskim po zakończeniu I wojny.

Miał funkcję rzeczoznawcy w zakresie architektury w Powszechnym Stowarzyszeniu Polskich Artystów (powstałym w 1894 r.). Od 1880 był członkiem zarządu krakowskiego Towarzystwa Technicznego a w latach 1885-1887 jego wiceprezesem. Należał do założycieli Koła Architektów w Krakowie przy Towarzystwie Technicznym. Był odznaczony Krzyżem Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (1926) i Krzyżem oficerskim Francuskiej Legii Honorowej oraz doktorem honoris causa Politechniki Lwowskiej (1939).

W 1880 r. poślubił w Warszawie Mariannę Bobrownicką. Małżeństwo miało sześcioro dzieci Joannę, Pawła, Karola, Władysława, Andrzeja i Leokadię.

Tadeusz Stryjeński zmarł w Krakowie 3 czerwca 1943 r. Pochowany został na krakowskich Rakowicach.

W kościele Mariackim w Krakowie przy bocznym wejściu znajduje się jego wyrzeźbiona głowa wykonana przez Zygmunta Longmana wg rysunku Jana Matejki.

Materiały T. Stryjeńskiego zakupione zostały w 1964 r. Składają się one z dziewięciu woluminów i „Księgi Rodzinnej”. Materiały te uporządkowane zostały przez twórcę w tzw. „artykuły” zawierające jedną lub więcej spraw przeważnie ze sobą powiązanych. Inwentarz jest więc w miarę możliwym spisem tych „artykułów”.

W Archiwum zespół otrzymał sygnaturę III-135 w bazie szkajwarchiwach ma nr 250. Inwentarz zawiera 13 jednostek i 3 aneksy.

Bibliografia

Andrzej Woltanowski, *Tadeusz Stryjeński (1849-1943). Materiały spuścizny rękopiśmiennej w Archiwum Polskiej Akademii Nauk w Warszawie*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki” 1971, z. 2/3 s. 233-245. [artykuł z teczce zespołu]

INWENTARZ

1. Architektura, muzealnictwo, rekonstrukcja, odbudowa i budownictwo

Artykuły, różne listy, kosztorysy, odpisy: *wykaz robót wykonywanych w latach od 1879-1932. Curriculum vitae. Nadanie tytułu członka honorowego Izby Budowniczych w Krakowie. Rezygnacja z członkostwa w Towarzystwie im. Jana Matejki 1898-1933*, masz., druk, opr., k. 176, zob. aneks 1

2. Jw.

Artykuły, różne listy, kosztorysy. *Kosztorys z czasów pobytu w Limie, jako architekt rządowy. Zadanie o wytrzymałości z czasów Szkoły Sztuk Pięknych w Paryżu. Dokument poufny Spółnika stolarni parowej na rok 1900, dochody Biura Architektonicznego w latach 1899-1914, notatki o budowach. Curriculum vitae oraz spis robót, wykonanych w Krakowie i na prowincji 1874-1934*, rkp., masz., opr., k. 176, zob. aneks 1

3. Jw.

Artykuły, różne listy, odpisy, wiersze, przemówienia ku czci Kazimierza Morawskiego, na pogrzebie J. Sarego, na bankiecie dla Ekielskiego i na jego pogrzebie. Trzy przemówienia z okazji przyjazdu gości z Francji. Odpisy korespondencji Jana Matejki, Stanisława Wyspiańskiego, list Stanisława Estreichera 1873-1933, rkp., masz., opr., k. 219, zob. aneks 1

4. Jw.

Artykuły, różne listy, kosztorysy. Testament Leonii Mivroz, spis obdarowanych, podziękowania. Przekazanie Bibliotece UJ czasopism francuskich, mowy okolicznościowe. Ulotka *Stowarzyszenie Przyjaciół Francji w Krakowie*, program wycieczki, korespondencja, kopia Księgi Pamiątkowej, bilans 1866-1938, rkp., masz., opr., k. 218, zob. aneks 1

5. Jw.

Artykuły, różne listy.
1852-1934, rkp., masz., opr., k. 157, zob. aneks 1

6. Jw.

Artykuły, różne listy w tym korespondencja od rodziny
1899-1939, rkp., masz., opr., k. 186, zob. aneks 1

7. Jw.

Artykuły, różne listy. Spisy artykułów o S. Wyspiańskim zamieszczanych w „Czasie”, telegramy gratulacyjne od stowarzyszeń i kolegów. Odpis z księgi rodzinnej i akt metrykalnych
1892-1942, rkp., masz., opr., k. 151, zob. aneks 1

8. Jw.

Artykuły, różne listy m. in. Marii Hans, horoskop T.S. *Marki polskie z r. 1921 (miliony) z czasów Grabskiego*, banknoty 1863-1940, rkp., masz., opr., k. 130, zob. aneks 1

9. Dokumenty

1892-1938, rkp., masz., druk, opr., k. 102, zob. aneks 2

10. Dokumenty majątkowe

1873-1944, rkp., masz., druk, opr., k. 159, zob. aneks 3

11. Portret T.S., fresk Jacka Stryjeńskiego

B.d., fot. szt. 2 [teczka 3]

12. Wspomnienie o Karolu, Zofii i Jacku Stryjeńskich, nekrolog T.S.

Wycinki prasowe

1934-1962, masz., druk, l., k. [teczka 4]

13. Michał Kostanecki, *Twórczość architektoniczna Tadeusza Stryjeńskiego na tle epoki*

Praca

1937, druk, sz., k. [teczka 5]

Druk, Kraków 1937

ANEKS 1

J. 1. Różne listy, kosztorysy, artykuły

Brak mieszkań „Czas” 1919

Zanik przemysłu budowlanego „Czas” 1919

Wobec braku mieszkań „Czas” 1919

O konieczności udzielenia szerszego kredytu budowlanego, 1920

Ustawa o popieraniu budowy domów mieszkalnych a widmo bezrobocia, 1925

Muzeum Narodowe i lapidarium na wzgórzu wawelskim w przeistoczonym gmachu poszpitalnym, 1926

Konkurs na dekorację Sali Radnej po spaleniu, 1926

Ostatnie słowo w sporze o przeistoczeniu gmachu poszpitalnego na Muzeum Narodowe, 1926

W sprawie katastrofy budowlanej w Pradze, 1928

Dookoła Kościoła Mariackiego, 1930

O stworzenie wspólnego „Ogniska Polskiego” w Paryżu, b.d.

O wnętrza Wawelu, 1930

Budowa Muzeum Narodowego i możliwość jej realizacji w dzisiejszej dobie, 1931

O odnowieniu Zamku na Baranowie, 1931

Kilka uwag o stanowisku zawodowym architektki [!] w Polsce z powodu znanych wniosków SAP, 1932

Kraków. Działalność jego architektów w wieku XIX, aż do naszych czasów, 1933

O przywrócenie Prezbiterium Katedry do dawnego wyglądu, 1933

O pomniku sztuki polskiej w Szwajcarii. Witraże Józefa Menhofera w Kollegiacie [!]

Ś-go Mikołaja we Fryburgu, b.d.

Polacy we Fryburgu, b.d.

J. 2. Jw.

Zanik przemysłu budowlanego „Czas” 1919

Wobec braku mieszkań „Czas” 1919
O kołach architektów w wolnej Polsce, 1931
Dookoła Kościoła Najświętszej Panny Marii w Krakowie, 1930
O stworzenie wspólnego „Ogniska Polskiego” w Paryżu, b.d.
Kilka słów o Wikarówce, 1934
Polacy we Fryburgu, b.d.
Zamek w Baranowie, 1931
Muzeum Narodowe w budynku poszpitalnym na Wawelu po przeprowadzonej rekonstrukcji, 1926
O wnętrza Wawelu. O restauracji wnętrza wschodniego skrzydła Zamku Królewskiego na Wawelu, 1930
Kraków. Działalność jego architektów w XIX wieku aż do naszych czasów, 1933
Kilka uwag w sprawie problemu niemiecko-polskiego, b.d.
Działalność w Towarzystwie Technicznym. Kalendarium 1914
Dwa listy do Jana Mycielskiego o sytuacji podczas wojny światowej. Odpisy 1915
Kilka wypisków z książki pamiątkowej w Wiśniowej, 1921-1930

J. 3. Jw.

Dwa listy do Jana Mycielskiego o sytuacji podczas wojny światowej. Odpisy 1915
Anetka Zanello, Podróż do Polski, 1933
Wypiski z książki pamiątkowej w Wiśniowej, 1905-1935
Edward Słoński, Ta co nie zginęła, odpis wiersza b.d.
Wyganowski, wiersz ku czci hr. Wodzickiego prezesa resursy. Odpis 1923
Wspomnienia o Karolu Stryjeńskim. Goetel, Warchałowski. Odpis 1933
T.S., O stworzenie wspólnego „Ogniska Polskiego” w Paryżu, b.d.
T.S., Les Polonais a Fribourg, b.d.
Spis dokumentów zawartych w Księdze Rodzinnej, 1931
T.S., O wnętrza Wawelu, 1930
Listy Arcyksięcia Karola Stefana z czasów budowy w Żywcu, 1905-1936
T.S., Le probleme Germano – Polonais sous vrai jour, 1931
T.S., Dookoła Wikarówki, b.d.
Różne podziękowania, korespondencja odpisy 1910-1935
Nekrolog o Stanisławie Tomkowiczu przez doc. Bochnaka w języku francuskim..., 1933
Kongres Eucharystyczny w Buenos-Ayres [!]. Artykuł z Revue des deux Mondes tłum. Ireny Michałowskiej..., 1934

J. 4. Jw.

Kosztorys na budowę plebanii w Strzyżowie 1881 r.
Kilka uwag w sprawie problemu niemiecko – polskiego. 1931-1938
Podziękowania za oddanie instytucjom egzemplarzy „Pałace i dwory w Poznańskim” oraz „Francja Dyrektoriatu” przez Ludwika Madelain. Odpisy korespondencji 1934-1935
T.S., Wobec braku mieszkań. Brak mieszkań. Zanik przemysłu budowlanego, „Czas” 1919
Towarzystwo Budowlane „Kraków”, zaproszenie do subskrypcji 1919
T.S., O wnętrza Wawelu, 1930
Odpis listów Aleksandra Stryjeńskiego pisanych do syna Tadeusza do Peru w latach 1873-75, oraz nekrolog Aleksandra Stryjeńskiego przez Bronisława Zaleskiego i urywek z pamiętnika Jenerała Chłapowskiego, 1873-1875

Michał Kostanecki, *Twórczość architektoniczna Tadeusza Stryjeńskiego na tle epoki*, 1937

Spis dokumentów zawartych w Księdze Rodzinnej. Odpis 1931

T.S., *Curriculum vitae*, b.d.

Wyciąg listów Aleksandra Stryjeńskiego do rodziny Szyrajew od 1866-1875. Odpisy

Karolina Stryjeńska, *Mes sejour a l'etranger*. Odpis 1911

Kosztorys na budowę kaplicy grobowej w Baranowie, 1931

Aleksandra Cingria, *Hommage au peintre Stanislas Wyspiański*. Odczyt na Uniwersytecie w Genewie 1938

Podziękowania za przekazane w darze książki i ikonografię. Korespondencja 1936-1937

T.S., *O uporządkowaniu Serca Krakowa*. Projekt na konkurs „Place śródmieścia w Krakowie” plan, mapa świata na płótnie, 1937

J. 5. Jw.

Listy Tadeusza Stryjeńskiego do Stanisława Wyspiańskiego podczas jego pierwszej podróży za granicę w r. 1890. Odpisy

Alexandre Cingria, *L'Architecture un des Beaux Arts*. Odbitka, b.d.

List Hetmana Żółkiewskiego. Kajetan Koźmian, *Pamiętniki*. Dezydery Chłapowski, *Pamiętniki*. Listy: Pawła Stryjeńskiego, D. Chłapowskiego, Stanisława Koźmiana, T.S. Odpisy

Słowo wstępne do tłumaczenia „Historii Francji” Bainville. Tekst, zaproszenie do subskrypcji, 1934

Karta Kantonu Genewskiego przez Aleksandra Stryjeńskiego. Mapa 1852

Katedra wrocławska i projekt p. Stryjeńskiego jej restauracji, 1883

Sprawozdanie Komitetu Wykonawczego wystawy architektury i wnętrz w otoczeniu ogrodowym [!] w Krakowie 1912 roku

T.S., *Urywki z pamiętników*, 1872-1879

T.S., *Kraków – działalność jego architektów w wieku XIX aż do naszych czasów*, b.d.

T.S., *Muzeum Narodowe i Lapidarium na Wzgórzu Wawelskim w przeistoczonym gmachu poszpitalnym*, 1926

J.6. Jw.

Silhouette d'Alexandre Cingria, b.d.

Souvenir de Charles Stryjeński, b.d.

Rysunki i szkice Jacka Stryjeńskiego 1932-1935

List T.S. do Mieczysława Kaplickiego w sprawie zaprzysiężenia prezydenta w katedrze na Wawelu. Odpis 1935

Korespondencja T.S. z Franciszkiem de la Chaise, 1934-1939

Korespondencja z rodziną Popielów, 1935

Korespondencja prof. Boreyki, Ignacego Dembowskiego, L. Marchlewskiego, Jana Cotz Okocimskiego, 1925-1933

Korespondencja Zygmunta Mycielskiego do matki. Odpis 1935

J.7. Jw.

Wypiski z Księgi Pamiątkowej Wiśniowej i list do Jana Mycielskiego, 1915-1930

Muzeum Kościuszki w Solurze, 1934

Wypis z herbarza o rodzinie Stryjeńskich, przez Jana Konopkę. Spis uczestników wycieczki do Brna, korespondencja z p. Kędziora, 1927-1937

„Historia Francji” Jakuba Baiville. Korespondencja w sprawie tłumaczenia, 1914-1934
 List od wnuczki. Odpisy świadectw, 1938-1941
 Spis publikacji Kazimierza Stryjeńskiego, korespondencja 1936
 Podziękowania za ofiarowane publikacje T.S., 1936-1939
 T.S., *O wnętrzu Wawelu. Z powodu nowego rozporządzenia Ministra Robót Publicznych*, 1930
Opis podróży przez Anetkę Zanello, 1937
 Jerzy Warchałowski, *Wspomnienie o ś.p. Karolu Stryjeńskim*, 1933
Różne akcje z lat po Wielkiej Wojnie, 1910-1925
En memoire de Romain de Schaller. Wspomnienie, nekrologi, fotografie, korespondencja z Pugetami, odpis, 1935-1942
Odpisy otrzymanych odznaczeń od r. 1894-1939. Odpisy korespondencji *Pamięci ś.p. Janiny Kostaneckiej*. List, fotografia, nekrolog, 1937
 Adam Bochenek, *Pamięci ś.p. Stanisława Tomkowicza*, 1933
O projekcie Muzeum Narodowego na Wawelu. Fragmenty sprawozdania z posiedzenia Towarzystwa Technicznego 1926
Cztery exlibrysy z dzieł podarowanych: bibliotece Jagiellońskiej, Katedrze Romanistów UJ i bibliotece w Suchej... korespondencja, fotografia 1925-1937
V Komunikat biura konserwatorskiego Galicji Zachodniej. Odpis fragmentu 1892

J. 8. Jw.

Jubile de Monsieur l'Abbe Louis Vuachet Cure de Carouge de Ste Croix. Obchody jubileuszu, fotografia 1937
Lettres de Ladislas ecrites pendant l'insurrection de 1863 de Cracovie et de Sibirie. Odpisy wycinków i listów 1863-1864
 Stowarzyszenie dawnych uczniów Szkoły Batignolskiej. Lista członków, protokół walnego zgromadzenia 1921-1936
 Sodalicja Mariańska inteligencji męskiej w Krakowie. Statut, spis członków, list 1934-1941
 Władysław Stryjeński, *Z kazuistyki eunuchoidyzmu z zaburzeniami psychicznymi* [!] 1927
Jan Hoffman 1778-1827, pradziad moich dzieci. Bronisław Zaleski, *Zmarli na wychodźstwie od 1873 do 1878*. Odpisy b.d.
 Casimir de Tarnawa, *Rimes et croquis*. Wiersze i nekrolog Kazimierza Stryjeńskiego 1878-1912

ANEKS 2

J.9. Dokumenty

T.S., *O dalsze witraże w kościele św. Szczepana w Krakowie*. Ulotka, projekt witraża, kwity kasowe 1938
Poczet królów polskich. Wycinek b.d.
 Spółka Wiertnicza Krakowska. Książeczka Udziału, 1892
 Muzeum im. Kościuszki w Solurze. Korespondencja, odpisy, wycinki 1934-1935
Spis członków dawnego Resursu Krakowskiego. Rozliczenia bankowe 1932-1938
 Stanisław Estreicher, *Wiersz, napisany przez Xa dla wnuka Stasia w Krakowie, dnia 27.IX.1937*. Ulotka 1937
 Stowarzyszenie Przyjaciół Francji w Krakowie. Sprawozdania 1922, 1925
Przepowiednia z Tęgoborza z r. 1893. **Dokumentu nie dołączono – informacja tylko w spisie**

Jakub Bainville, *Historia Francji*. Przedmowa, słowo wstępne b.d.
T.S., *Budowa Muzeum Narodowego i możliwość jej realizacji w dzisiejszej dobie*, 1931

ANEKS 3

J. 10. Dokumenty majątkowe

Ostatnie moje rozporządzenie i bilans majątku w roku 1938, przed wojną
Dokumenta odnoszące się do willi w Poroninie własność Władysława i Żanci. List
1929

Pożyczka hr. Szembeka. Korespondencja, odpisy, kopie, nekrolog T.S., 1939-1944

Przemysłowo Budowlana Spółka Akcyjna w Bielsku. Korespondencja, sprawozdania,
bilanse 1935-1939

Udział 8% w gruntach w Płaszowie oraz list adw. Lilienthala **Dokumentu nie
dołączono – informacja tylko w spisie**

Lecznica Związkowa. Sprawozdanie finansowe 1934

Drukarnia Przemysłowa. Bilans, odpis protokołu 1940-1941

Wykaz dłużników. Korespondencja, akcje, weksle 1931-1940

Maria Szyrejew, Aleksander Szyrejew. Korespondencja, odpisy 1873-1940

Zapiski rodzinne, daty narodzin i śmierci

Jacek Stryjeński. Korespondencja, szkic odpis listu 1938-1942

List córki generała Dufour. Odpis, fragment b.d.